

3^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ

Εισήγηση Προέδρου Χαράλαμπου Κασίμη

Καλημέρα,

κύριε Υπουργέ

κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ,

κύριε Υφυπουργέ,

κύριοι Περιφερειάρχες και κύριοι αντιπεριφερειάρχες

(κύριε Γενικέ Γραμματέα του Υπουργείου

κύριε Γενικέ Γραμματέα ΕΣΠΑ

κύριοι Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων ή αγαπητοί συνάδελφοι των άλλων Υπουργείων και του Υπουργείου μας),

κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, (και ιδιαίτερα κε Alexander Bartovic, που για πρώτη φορά μετέχετε σε Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ καθώς αναλάβατε πρόσφατα καθήκοντα Προϊσταμένου της αρμόδιας για την Ελλάδα Γεωγραφικής Μονάδας της DG AGRI),

κύριοι Δήμαρχοι,

αγαπητοί εκπρόσωποι όλων των υπηρεσιών και φορέων,

αξιότιμοι προσκεκλημένοι,

Κυρίες και κύριοι,

σας καλωσορίζω στις εργασίες της **3^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης** του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 και σας ευχαριστώ όλους για τη συμμετοχή σας.

Συνεπείς στη δέσμευσή μας για την εξαμηνιαία τακτική επικοινωνία μας, βρισκόμαστε σήμερα εδώ φιλοξενούμενοι στο Ναύπλιο και την Αργολίδα, μια ιδιαίτερα παραγωγική - αγροτική περιοχή της χώρας, για να επικοινωνήσουμε την πορεία προόδου του προγράμματος και τις νεότερες εξελίξεις σε σχέση με την προηγούμενη επιτροπή παρακολούθησης του Δεκεμβρίου.

Η προσπάθειά μας αυτή εντάσσεται, όπως είχα επισημάνει και στην προηγούμενη επιτροπή, στον συνολικότερο κυβερνητικό σχεδιασμό μας να θέσουμε την αγροτική ανάπτυξη και τον πρωτογενή τομέα της χώρας, στο επίκεντρο ενός **ουσιαστικού δημοσίου διαλόγου** που θα οδηγήσει στην υιοθέτηση μιας **εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για τον αγροτικό τομέα**, κινητοποιώντας δημιουργικά τις παραγωγικές δυνάμεις του τόπου και αξιοποιώντας τις επενδυτικές και άλλες χρηματοδοτικές δυνατότητες του νέου ΠΑΑ.

Μιας νέας εθνικής στρατηγικής που θα επενδύει στην ποιότητα και την ταυτότητα των ελληνικών προϊόντων και θα απαντά στις **μεγάλες προκλήσεις**, και προϋποθέσεις θα έλεγα, που αφορούν στο κόστος παραγωγής, στην προστιθέμενη αξία και την εξωστρέφεια των αγροτικών μας προϊόντων και γενικότερα θα συμβάλλει ουσιαστικά στη σταθερή μετατόπιση προς ένα **νέο παραγωγικό πρότυπο**, για το οποίο έχω επανειλημμένα αναφερθεί στις δημόσιες τοποθετήσεις μου.

Ο ρόλος του νέου ΠΑΑ σε αυτή την πορεία μπορεί και πρέπει να είναι καθοριστικός, όπως καθοριστική είναι και **η δική σας συνεισφορά** καθώς στην Επιτροπή Παρακολούθησης του προγράμματος, εσείς εκπροσωπείτε το σύνολο των βασικών

συντελεστών που στηρίζουν τον αγροτικό τομέα και την αγροτική ανάπτυξη της χώρας.

Αποτιμώντας τα πρώτα βήματα του νέου προγράμματος, θεωρώ ότι η συνεργασία μας έχει ήδη αποδώσει καρπούς.

Όπως είχα επισημάνει και στη προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, το πρώτο έτος εφαρμογής του ΠΑΑ, **το 2016**, ήταν το έτος όπου δρομολογήθηκαν ουσιαστικά όλες οι απαιτούμενες **προπαρασκευαστικές διοικητικές ενέργειες**, αφενός μεν για την ένταξη και πληρωμή των ανειλημμένων υποχρεώσεων στη νέα προγραμματική περίοδο, αφετέρου δε για την διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των μέτρων και δράσεων του νέου Προγράμματος και την άμεση υλοποίησή του (νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, νέο Οργανόγραμμα Ειδικών Υπηρεσιών, εκχώρηση πόρων και αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες και σε λοιπούς ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης, ανάπτυξη ΟΠΣΑΑ, έγκριση κριτηρίων επιλογής μέτρων, κοκ.).

Στο δεύτερο έτος εφαρμογής, **το 2017**, η μέριμνά μας έχει μετατοπισθεί πλέον, στις **προκηρύξεις** των επιμέρους μέτρων και δράσεων του προγράμματος, με προτεραιότητα σε εκείνα τα μέτρα που έχουν σημαντικό αναπτυξιακό χαρακτήρα και ως εκ τούτου χρηματοδοτική βαρύτητα, και που δεν είναι άλλα από **τα επενδυτικά μέτρα** του νέου ΠΑΑ.

Και στη κατεύθυνση αυτή μπορώ να πω ότι **μέχρι σήμερα έχουμε κάνει σημαντικά βήματα όπως ακριβώς είχαμε δεσμευτεί**, και το λέω αυτό συγκρίνοντας την πρόοδο και με τη προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Θα αναφερθώ επιγραμματικά στα μέτρα που έχουμε προκηρύξει καθώς η πρόοδος και ο προγραμματισμός των νέων προκηρύξεων θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα στη συνέχεια. Το κάνω αυτό γιατί τόσο σε πολιτικό όσο και σε επικοινωνιακό επίπεδο επιχειρείται συχνά η δημιουργία μιας εικόνας καθυστέρησης που δεν ανταποκρίνεται σε καμία περίπτωση στην πραγματικότητα. Η πολιτική και η κριτική πρέπει να αντλεί από δεδομένα, να έχει τεκμηρίωση.

Μέχρι σήμερα λοιπόν έχουμε προκηρύξει:

- Το μέτρο των **νέων γεωργών ύψους 241 εκ. €**, το οποίο έχει εκχωρηθεί στις Περιφέρειες, και για το οποίο εκδηλώθηκε μεγάλο ενδιαφέρον με την υποβολή 14.700 περίπου αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους και με την αξιολόγηση των αιτήσεων να ολοκληρώνεται σε λίγες ημέρες ώστε να ακολουθεί η έγκριση των δικαιούχων και η πληρωμή της α' δόσης της ενίσχυσης.
- Συνδεδεμένη με αυτό το μέτρο είναι και η προκήρυξη των **σχεδίων βελτίωσης** που θα ακολουθήσει και θα αξιοποιήσει με επενδύσεις το δυναμικό των νέων ανθρώπων που θα εγκατασταθούν στη γεωργία. Το μέτρο αυτό έχει επίσης εκχωρηθεί στις Περιφέρειες με συνολικό Π/Υ **353 εκ. €** δημόσια δαπάνη ενώ έχει ήδη γίνει σχετική **προδημοσίευσή του**.
- Επίσης, προκηρύχθηκε το μέτρο της **μεταποίησης αγροτικών προϊόντων** για επενδύσεις άνω των 600 χιλ. €

με δημόσια δαπάνη **120 εκ. €**, προσφέροντας δυνατότητες επένδυσης σε όλους τους τομείς μεταποίησης και εμπορίας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, ενώ για πρώτη φορά προκηρύσσουμε και τη δράση που αφορά σε τομείς εκτός του παραρτήματος I της συνθήκης (επεξεργασία καπνού, ζυθοποιία, αιθέρια έλαια, προϊόντα κυψέλης, πυρηνελαιουργεία, αποστάγματα, βαμβάκι, προϊόντα θρέψης, κοσμετολογίας και διατροφής, κλπ) με προϋπολογισμό **30 εκ. €**. Θα ακολουθήσουν οι προκηρύξεις και για επενδυτικά σχέδια μεταποίησης κάτω των 600 χιλ. € από τις Περιφέρειες και τα τοπικά προγράμματα LEADER, τα οποία έχουν εκχωρηθεί σε αυτές, με διαθέσιμους πόρους που θα ξεπερνούν τα 100 εκ. €.

- Η προτεραιότητα άλλωστε να προκηρύξουμε το CLLD/LEADER και να ολοκληρώσουμε σε συνεργασία με τις Περιφέρειες, εντός του 2016 την **επιλογή και κατανομή πόρων ύψους 360,6 εκ. € για το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ στα επιμέρους τοπικά προγράμματα** έγινε στη βάση του σχεδιασμού μας να έχουμε εντός του 2017 προκηρύξεις από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης. Θα ήθελα εδώ να τονίσω ότι για πρώτη φορά σε σχέση με το παρελθόν, οι διαδικασίες αυτές ολοκληρώθηκαν σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, μόλις στο πρώτο έτος εφαρμογής του ΠΑΑ, ενώ συνολικά με την Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκαν 31 πολυταμειακά τοπικά προγράμματα και 18 μονοταμειακά (16 ΕΓΤΑΑ και 2 ΕΠΑΛΘ). Ήδη οι πρώτες ΟΤΔ έχουν ολοκληρώσει την αναμόρφωση των προγραμμάτων τους στη βάση των κατανεμηθέντων

πόρων, ώστε το συντομότερο δυνατόν, με την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου και του πληροφοριακού συστήματος, να προβούν σε προκηρύξεις προς τους ενδιαφερόμενους τόσο για ιδιωτικές όσο και για δημόσιες επενδύσεις.

Βεβαίως, και στα **υπόλοιπα μέτρα του προγράμματος** υπάρχει πρόοδος με προκηρύξεις και προδημοσιεύσεις, καθώς

- Για τη στήριξη της γεωργικής δραστηριότητας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας προκηρύξαμε για δεύτερη χρονιά το μέτρο της **εξισωτικής αποζημίωσης με 240 εκ. €**, στηρίζοντας τους παραγωγούς στις περιοχές αυτές.
- Προκηρύχθηκε το μέτρο της **Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας**, με συνολική δημόσια δαπάνη **443 εκ. €**, με τα γνωστά προβλήματα που όμως με τροποποιήσεις στα κριτήρια ένταξης θα επαναπροκηρύξουμε. Να σημειώσουμε όμως ότι έχει ήδη γίνει η αξιολόγηση και ένταξη για την φυτική παραγωγή με ύψος Π/Υ 223 εκ. ευρώ.
- Προκηρύχθηκε το μέτρο για τους **Γενετικούς Πόρους στη κτηνοτροφία** με **17 εκ. €** και σύντομα ολοκληρώνεται η αξιολόγηση.
- Ενεργοποιήθηκε το μέτρο της **Κατάρτισης των Νέων Γεωργών** το πρόγραμμα κατάρτισης 12.000 Νέων Γεωργών με **10,2 εκ. € δημόσια δαπάνη**, ώστε να διασφαλιστεί η επαγγελματική ικανότητα και επάρκεια των νέων απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, μέτρο το οποίο ήδη υλοποιείται ανά την επικράτεια.

- Προκηρύσσεται εντός των ημερών το μέτρο του ΠΑΑ γνωστό ως **comfusio** (εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδόπτερων), **με 15 εκ. €** και το οποίο αναμένεται να συμβάλει ουσιαστικά στην ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων καλλιεργειών ροδακινιάς, νεκταρινιάς, βερικοκιάς στις οποίες θα εφαρμοστεί αλλά και στη προστασία του περιβάλλοντος.
- Κατανεμήθηκαν πόροι ύψους **39 εκ. € στις Περιφέρειες και ενημερώθηκαν εγγράφως** για την προκήρυξη του μέτρου της **αγροτικής οδοποιίας**.
- Έχει προδημοσιευτεί το μέτρο της νιτρορρύπανσης και αναμένεται η προκήρυξή του μετά το καλοκαίρι.
- Ολοκληρώθηκε η διαβούλευση της υπουργικής απόφασης του μέτρου για την **ενίσχυση και ενθάρρυνση σύστασης Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών** σε συνέχεια της έκδοσης του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου για την αναγνώρισή τους και με την ολοκλήρωση και του πληροφοριακού συστήματος θα είμαστε σε θέση να προκηρύξουμε το μέτρο.
- Αναφορικά με δράσεις του νέου ΠΑΑ που αφορούν σε ιδιωτικές και δημόσιες **επενδύσεις νερών**, σημαντική εξέλιξη στη κατεύθυνση ικανοποίησης της σχετικής **αιρεσιμότητας** αποτελεί η έκδοση από το ΥΠΕΚΑ της ΚΥΑ τιμολόγησης νερού.
- Τέλος, σοβαρή και ουσιαστική προετοιμασία γίνεται σε συνεργασία με τις Περιφέρειες και **στο μέτρο της**

Συνεργασίας για τη προώθηση της καινοτομίας. Θα θυμάστε ότι στο τέλος της προηγούμενης χρονιάς πραγματοποιήσαμε με επιτυχία το πρώτο συνέδριο για την καινοτομία όπου καταγράφηκαν οι νέες τάσεις, τα πεδία ενδιαφέροντος και οι προοπτικές ανάπτυξης συνεργασιών και δικτύωσης του πρωτογενή τομέα στη χώρα, ενώ εφέτος τον Μάιο η χώρα μας φιλοξένησε το ετήσιο πανευρωπαϊκό συνέδριο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Καινοτομίας (EIP). Ήδη, στο πλαίσιο ενεργοποίησης του μέτρου για τη χρηματοδότηση συμπράξεων καινοτομίας έχουμε ξεκινήσει από κοινού με τις Περιφέρειες, **εκτεταμένη διαβούλευση**, με την αρχή να έχει γίνει στην ΑΜΘ και τη Δυτική Ελλάδα.

Συνοπτικά, το σύνολο της δημόσιας δαπάνης των μέτρων του νέου ΠΑΑ που έχουν προκηρυχθεί ανέρχεται σε 1,7 δις € περίπου (το 28% του ΠΑΑ), ενώ οι προσκλήσεις νέων μέτρων και οι ανειλημμένες υποχρεώσεις ανέρχονται σε 3 δις €, δηλαδή στο 50% της δημόσιας δαπάνης του προγράμματος σε μόλις 18 μήνες από την έγκρισή του.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να αναφερθώ και στις **πληρωμές του ΠΑΑ 2014-2020** μέχρι σήμερα, καθώς στην προηγούμενη επιτροπή παρακολούθησης δεν είχε ακόμη κλείσει το πρώτο έτος εφαρμογής του προγράμματος.

Για το **2016** λοιπόν, πρώτη χρονιά εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020, οι πληρωμές ανήλθαν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα και

συγκεκριμένα σε **650 εκ. €** δημόσια δαπάνη (566,8 εκ. € κοινοτική συμμετοχή).

Και επειδή πολύς λόγος γίνεται για την απορρόφηση του ΠΑΑ, να σας πω ότι η συγκεκριμένη επίδοση για το 2016 με βάση τα επίσημα στοιχεία της Ε.Ε. κατατάσσει **την χώρα στην 17^η θέση μεταξύ των 28 Κρατών Μελών** ήτοι **απορρόφηση πάνω από το 12%** ξεπερνώντας χώρες που είχαν ξεκινήσει πολύ νωρίτερα (ουσιαστικά ένα χρόνο νωρίτερα) την υλοποίηση του ΠΑΑ 2014-2020.

Μαζί δε με την προκαταβολή του προγράμματος ύψους 188,7 εκ. €, στη χώρα έχουν εισρεύσει κοινοτικοί πόροι μέχρι σήμερα που αντιστοιχούν σε απορρόφηση της τάξης του 17,6 %.

Εκτιμούμε ότι στη διετία 2016-2017 οι πληρωμές του νέου ΠΑΑ θα φτάσουν το **1,5 δις € δημόσια δαπάνη**, δηλαδή στο 25% του προγράμματος.

Και βεβαίως αν στις καλές αυτές επιδόσεις προσθέσουμε και την επίδοση του 2015 που ήταν η καλύτερη του συνόλου της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 αγγίζοντας σε Δημόσια Δαπάνη τα 780 εκ. €, θα έχουμε στη τριετία 2015-2017 πληρωμές που θα φτάνουν στα 2,2 δις € δημόσια δαπάνη, πόροι που κατευθύνθηκαν στην ελληνική οικονομία και στον πρωτογενή τομέα ειδικότερα.

Εκτός από τις προκηρύξεις και τις πληρωμές, σημαντική εξέλιξη επίσης αποτελεί η πρόοδος που υπήρξε στη κατεύθυνση προετοιμασίας ενεργοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων για

την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων που υλοποιούν επενδύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος, καθώς ανατέθηκε στην **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων** η εκπόνηση της κανονιστικά προβλεπόμενης **ex ante μελέτης** για την επιλογή των καταλληλότερων χρηματοδοτικών μέσων στήριξης των επενδύσεων του ΠΑΑ.

Θα ήταν επίσης παράλειψή μου να μην αναφερθώ στις προσπάθειες που καταβάλλονται και στις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης σχετικά με το **Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων** (ΠΣΚΕ), μέσω του οποίου γίνεται η υλοποίηση όλων των δράσεων του ΕΣΠΑ (τομεακές, περιφερειακές, διακρατικές) που αφορούν σε κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικότητα. Ευελπιστούμε ότι πολύ σύντομα και μέσα από την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Τεχνικής Βοήθειας στην αύξηση του προσωπικού που χειρίζεται το ΠΣΚΕ αλλά και μέσα από τη συνεργασία, όπως ανακοινώθηκε, με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) θα επιταχυνθεί η ανταπόκριση του συστήματος στις πραγματικά εξαιρετικά αυξημένες απαιτήσεις τόσο του ΠΑΑ, όσο και των άλλων προγραμμάτων.

Κυρίες και κύριοι,

Όλα τα παραπάνω αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την μεγάλη προσπάθεια που έχει καταβληθεί σε ενάμιση χρόνο από την έγκριση του νέου προγράμματος, προσπάθεια που αποκτά ακόμη

μεγαλύτερη αξία αν αναλογιστούμε τις συνθήκες υπό τις οποίες καταβάλλεται σε όρους θεσμικής, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης.

Αυτό όμως που θα ήθελα κυρίως να μας απασχολεί σε όλη αυτή τη προσπάθεια και την πορεία που θα κάνουμε την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, και δεν θα κουραστώ να το επαναλαμβάνω, είναι η **ουσιαστική υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΠΑΑ** και η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων του. Υπό τις παρούσες συνθήκες, δεν υπάρχουν πλέον δεύτερες ευκαιρίες, ιδιαίτερα για ένα τομέα όπως ο πρωτογενής που με πολλά προβλήματα αλλά και μεγάλες προοπτικές, καλείται να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στην αναπτυξιακή ανασυγκρότηση της ελληνικής υπαίθρου μετά από την παρατεταμένη ύφεση των τελευταίων ετών και εντός ενός έντονα διεθνοποιημένου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Σε κάθε βήμα μας λοιπόν θα πρέπει να λαμβάνουμε τις αποφάσεις εκείνες που **υπηρετούν τους στόχους του προγράμματος** και συνεισφέρουν στην επίτευξή τους, μακριά από μικροπολιτικές, μικροσυντεχνιακές, ή άλλες επιδιώξεις, μακριά από άγονες αντιπαραθέσεις και κριτικές εντυπώσεων, **με αίσθημα ευθύνης** απέναντι στους Έλληνες παραγωγούς που προσδοκούν από όλους μας ουσιαστική συμπαράσταση στο καθημερινό τους αγώνα για προκοπή και πρόοδο.

Κλείνοντας, θα ήθελα και πάλι να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας σήμερα εδώ και να σας ζητήσω να εντείνουμε ακόμη

περισσότερο τις προσπάθειές μας, καθώς η φετινή χρονιά είναι ιδιαίτερα κρίσιμη ως προς την ενεργοποίηση των μέτρων του νέου προγράμματος.

Τέλος, θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τα στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης που επιμελήθηκαν την όλη προετοιμασία και διοργάνωση της σημερινής Επιτροπής Παρακολούθησης.

Σας ευχαριστώ πολύ.